

Aga enne kui tuli usk, olime käsu valve all, kinni pandud tulevase usu ilmumise jaoks. Nõnda on käsk saanud meie kasvatajaks Kristuse poole, et me saaksime õigeks usust.

Ga 3:23,24

Nii käsk kui ka usk on Jumalast. Käsk ütleb, mida tuleb teha, ja mida mitte. See annab konkreetseid juhiseid eluks. Kui inimese südames on tärganud usk Jumala olemasollu ja ta usub, et Jumal on ennast ilmutanud Jeesuses Kristuses, siis on tal lootus saada õigeks usust. Usklik inimene palvetab oma Jumala poole ja tema elu on usus ühendatud Jumalaga. Õiguse andmine on aga üksnes Jumala tegu, inimese usk on aga selle eelduseks, et ta võib leida Jumalalt armu ja pärida igavese elu.

Jõulud on Jeesuse Kristuse sünnipühad. See on suur ime ja rõõm meile kõigile.

EELK Urvaste Püha Urbanuse Koguduse Infoleht Nr 25

URVASTE KIRIK

Detsember 2023

JUMALATEENISTUSED

❖ 17. detsembril,
adventiaja 3. pühapäeval
kell 11 Urvaste kirikus,
kell 16 Antsla palvemajas.

❖ 24. detsembril,
adventiaja 4. pühapäeval
kell 11 Urvaste kirikus

❖ 24. detsembril, jõuluõhtul
kell 17 Urvaste kirikus,
laulab koguduse koor.

❖ 25. detsembril, 1. jõulupühal
kell 11 Urvaste kirikus,
kell 14 Heimtali kirikus kontsert-
jumalateenistus, esinevad Unised
Uitajad.

❖ 26. detsembril, 2. jõulupühal
kell 11 Urvaste pastoraadis kauni-
mate jõululaulude laulmine.

❖ 31. detsembril, vana-aastaõhtul
kell 17 Urvaste kirikus.

❖ 1. jaanuaril,
uusaastal ehk näärpäeval
kell 17 Urvaste pastoraadis.

Kuni Suure Reedeni hakkavad
pühapäevased jumalateenistused
toimuma soojas pastoraadis.

• Tee lahti suu
• Sind tänama.
• Sind kiitma
• südant valmista.
• Meil õiget usku
• anna ka,
• Su nime tundma
• õpeta.
• KLPR 11,2

• Igal lapsel
• on oma nimi.
• Headel lastel on
• mitu nime. Nimi
• Jeesus tähendab:
• Jumal päästab.

• Iga inimese
• jaoks võib Jee-
• suse nimi olla
• väga lähedane
• või ka kaugel.
• Mida lähemalt sa
• kedagi tunnend,
• seda rohkem ütleb ka Tema nimi sulle.

• Jõulukuusk meenutab meile Jeesuse Kris-
• tuse nime. Jõulupuul on püstitatud ja eriliselt kaunistatud Tema sünnipühaks.
• Jõulukuuse sära ja valgus kõneleb meile suuremast särast ja valgusest, mis
• sündis Petlemma laudas esimesel jõuluööl. Joosepi ja Maarja perre sündis
• poeg, kellele pandi nimeks Jeesus. See on maailma muutev sündmus, mis
• toob iga inimese ellu rohkem valgust ja armastust.

• Adventiaeg eelneb jõulupühadele. Advent on ootamise ja ettevalmistuse
• aeg. Õppige tundma Jeesuse nime. Jeesus tuleb taas. Ta seisab ukse taga ja
• koputab.

Urvaste kiriku 610. aastapäev

15. ja 16. juulil tähistasime Urvaste kiriku 610. aastapäeva. 15. juulil toimus Urvaste kirikus orelikontsert, mille andis Duncan Lord Inglismaalt. Ühtlasi tähistasime Urvaste kiriku oreli 85. aastapäeva. Orelikontserdile tuli hulgaliselt rahvast. Duncan Lord on Urvastes andnud kontserdi ka kiriku 605. aastapäeva puhul. Tema on Jumalalt saadetud ingel, kes lihtsalt ühel päeval teeliseks astus Urvaste kirikusse. Juhtus nõnda, et sellest külaskäigust kasvas võimalus tuua Jumala õnnistus läbi orelihelide sinne rahvale.

Pühapäeval, 16. juulil toimus kirikus kaks jumalateenistust. Tavalisel ajal kell 11 oli kirikus ristimise ja leeripüha. Selleks on Jumal oma kiriku maa peale rajanud, et seal kuulutatakse Jumala Sõna ja jagatakse inimestele sakramente (ristimine ja armulaud). Kiriku juubelil sai õnnistuse 4 leerilast. Oreli mängis Andres Uibo, kes oli tulnud koos lähedastega kirikusse suguvõsa kokkutulekule.

Kell 14 külastas Urvaste kirikut piiskop Joel Luhamets, kes on ise Antslast pärit ja noorena leerioõnnistuse Urvaste kirikus saanud. Jumalateenistuse alguses pühitsetes piiskop Urvaste kiriku uue katuse ja hiljem pidas jutluse tekstile Mt. 10:17-27. Jumalateenistusel teenisid kaasa kanepi koguduse õpetaja Margit Lail ja Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk.

Urvaste kiriku laulukoor 100

Eesti koorimuusika arengul ja levikul on oluline roll olnud vennastekoguduse liikumisel, mis jõudis Saksamaalt Liivimaale 1729. aastal. Kuigi vennastekoguduse tegevus oli Balti kubermangudes aastatel 1743–1817 ametlikult keelatud, jäi see siiski tegevlikkuses väga aktiivseks, koguduse liikmete arv tõusis ainuüksi Liivimaal vähemalt 50 tuhandeni ja koguduste arv 250ni.

Esimesed kogudused asutati 1741 Tallinnas ja Urvastes. Vennastekoguduse liikumises tõusid esile esimesed eesti soost kirjamehed (Michel Ignatius, Mango Hans). Mitmed hilisemad rahvusliku liikumise juhtfiguurid olid pärit vennastekoguduslikest perekondadest. 1804. aastal asutas Kanepi vennastekogudust toetav kirikuõpetaja ja Võru praostkonna praost Johann Philipp Roth (1754–1818) esimese kihelkonnakooli, kus 1820. aastate paiku lauldi neljahäälsed kirikulaule.

Meie üldlaulupidudele tugineb suures osas eesti rahva identiteet ja neil on eesti rahva jaoks sotsiaalne, poliitiline, kunstiline ja religioosne tähendus. Rahva ühtekuuluvustunne, vastupanu võõrvõimu all, riigi ja rahvuse reklaam vabaduses, paremate kooride väljaselgitamine, uued teosed, professionaalide osavõtt ja pühaduse kogemus protsessioonilaadsest rongkäigust ja laulukaare all toimuvast vahetektidest „rituaalist“. Eesti Vabariigi sünni 1918. aastal loob muusika arengule soodsama pinnase.

Eestlaste koorid tekkisid balti-saksa kooride eeskujul ja nende levik oli otsest seoses kohaliku hariduselu arenguga. Koorid tegutsesid enamasti kihelkonnakoolide ja kirikute juures, juhtideks peamiselt koolmeistrid ning köstrid.

Väljavõte Urvaste koguduse täiskogu ja nõukogu protokolliraamatust 27. veebruaril 1923: „Otsustati kiriku laulukoori elusse kutsuda ja selleks otstarbeks tarvilikul määral arotusi lubada“. Kirikukoori esimeseks juhatajaks sai tolaeagne köster, Jaan Wassil. Alates 1933. aastast Harry

Säga ja 1936. aastast Jaan Allikvee. Koori tegevus peatus seoses II Maailmasõjaga. Nõukogude ajal toimus koori tegevus Antsla palvemajas Aleksander Luhametsa eestvedamisel. Urvastes laulis kohalik rahvas kooliõpetaja Johannes Rööbi ja Siiriuse rahvamaja juhendajate eestvedamisel.

Periood 1988–1991 lõi pinnase mitmeteks muutusteks ka muusikaelus ning iseseisvunud Eestis hakati kultuuri- ja muusikaelu – sarnaselt esimese iseseisvusajaga – taas üles ehitama. 1988. aastal asus Urvaste kirikukoori juhtima Virge Ventsel ja 1999. aastal Erma Kallasse.

5. novembril 2023 toimus Urvaste kirikus kontsert-jumalateenistus meie oma koguduse laulukooriga. Meile oli antud võimalus õigusjärgselt tähistada 100aastast koorilugu Urvastes. Meenutasime kunagisi lauljaid, koorijuhte, köstreid, kirikuõpetajaid. Rääkisime lugusid ja toimus fotomeenutus Antsla-Urvaste kandi ajalooseikadest.

Urvaste koguduse kooris on teadaolevalt eri aegadel laulnud Allikvee Valve, Loit Helmi, Äss Veera, Saar Ilme, Koemets Lonni, Laine Loreida, Külaots Aino, Ruven Relii-na, Oja Kaidi, Kartau Kaili, Lumi Tiina, Veskus Liis, Kenner Ago, Veskus Kalev, Veskus Olev, Kirsbaum Peeter, Kolga Siim, Saaroja Hilja, Linda Toomiel, Haljasorg Halja, Ulits Liia, Abiline Asta, Virge Ventsel, Pormeister Kati, Roon Helle, Erna Kõivisto, Leelo Naaber, Koidu Skiller, Milvi Allas, Evi Ruven, Salije Hankov, Tiiu Saviak, Evi Tiisler, Virve Täht, Tiina Reinumägi, Hilda Potter, Tiina Liibert, Maret Lindsaar, Meeli-Mare Undrits.

Täna praegusi koorilauljaid paljude meeldivate muusikaliste etteastete eest: Ülde Muru, Linda Kapp, Helli Salumets, Tiiu Kungus, Kärt Salumets, Riina Kirshenberg, Ene Raudhein, Tea Lubi, Ellen Järv, Urve Randma, Alar Vuks, Hanno Uppin, Raivo Pent.

Erma Kallasse,
Urvaste koguduse organist-koorijuht

Urvaste kalmistust

Urvaste kalmistu on viimseks puhkepaigaks väga paljudele inimestele. Täna ei tea me ilmselt enamuse maetute täpset hauakohta. Väga oluline on matuse korral tähistada hauakäabas nimetahvliga.

Teist aastat järjest oleme veebikeskkonnas Haudi sisestanud maetuid asukoha järgi. Seda infot on andnud meile lähedased. Veebikeskkonnas Haudi (<https://www.kalmistud.ee/haudi>) saab igaüks kontrollida, kas tema lähedaste andmed on olemas. Igasuguse info eest oleme me väga tänulikud, sest see aitab ilmselt järeltulevatel põlvadel paremini meeles pidada oma esivanemate puhkepaika ja teada nende täpset puhkepaika.

2023. aastal toimusid kalmistul mitmed suuremad ettevõtmised. OÜ Restitutor Paul Uibopuu isikus taastas Stael von Holsteini kabeli ümber oleva raudaia. Kalmistuvaht Aimar Salumets parandas Deefeldi platsi ümber oleva raudaia. Raudaia remont on väga aeganõudev ja kulukas töö. Urvaste kalmistul on veel mitmeid taastamist vajavaid raudaedu.

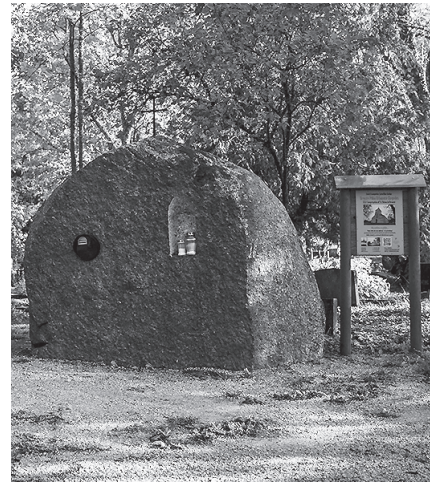
Kalmistu vasakule küljele ehitas kalmistuvaht 40 meetrit kiviaeda. Kivid olid kokku veetud 5 aastat tagasi Volde-

mar Kulla ja Rain Ruusa maadelt.

Kalmistul töötasid kevadel kaks päeva ka Antsla noortelaagri lapsed ja augustis päeva laste muinsuskaitsealaagris osalejad.

Oleme väga tänulikud Antsla vallale, kes meid on rahaliselt toetanud (2022. aastal 15 000 eurot). Samuti kuulub meie tänu platsi valdajatele, kes on platsid registreerinud ja iga viie aasta järel kalmistu haldamist rahaliselt toetanud (2022. aastal laekus 1280,25 eurot).

Mõned aastad tagasi sai kalmistule paigaldatud üks suur mälestus- ja ohvrikivi, millel on koht annetuste jaoks. 2022. aastal laekus sealt 1071,26 eurot.

Epitaafid Urvaste kirikus

Urvaste kiriku parempoolses seinas on epitaafide rida, mis kajastavad tükikest Urvaste kihelkonna ajalugu. Esikohal ennekõike Johann Gutsloff, kes töötas Urvaste koguduses pastorina, kuid mis tähtsam, ta on tuntud kui Lõuna-Eesti keele grammatika loojana. Tema panus meie kultuurilukku on tähelepanuvääriv. Kahjuks suri Gutsloff Tallinnas suure katku ajal.

Otseselt Urvaste kirikuga oli seotud Carl Gustav Stein (1836-1902), kes töötas koguduse õpetajana. Ta oli haritud ja laia silmaringiga isiksus, Õpetatud Eesti Seltsi liige. Maetud on ta Urvaste koguduse kalmistule.

Epitaafidel on esindatud mitmeid Urvaste kihelkonna mõisnikke ja nende pereliikmeid. Näiteks, Reinhold Johann Ludwig Samson von Himmelstjerna (1778-1858) oli Urvaste mõisnik ja Liivimaa maanõunik. Ta tõstatas Liivimaa talurahva orjusest vabastamise küsimuse, kirjutas seaduse projekti, viis selle läbi maapäeval ning hankis tsaari kinnituse (1819). Samson von Himmelstjerna viis läbi õigusteaduse ja ajaloo valdkonnas uurinuid ning tõlkis inglise, kreeka ja teistest keeltest. Peale Liivimaa kubermangu oli Peterburi tsaariringkondadega

seotud veel teisigi Urvaste kihelkonna mõisnikke.

Hedwig Catherina von Sievers (1863-1882) oli Kärjala mõisniku Carl Alexander Richard Siversi (1859-1929) õde. Tähelepanuvääriv on seik, et just selle mõisniku ajal hoogustus talude päriksostmine Kärjala mõisapiirkonnas. Muide, mõisnikuga on seotud üks ebameeldiv müütiline lugu, mis on kirja pandud kodu-uurijate poolt lühijutus „Meela needus“: tulnud mõisnik jahiretkelt, tema teel haokubuga koperdanud vana naine. Mõisnik löönud naist piitsaga näkku. Ravitsejana tuntud Meela hüüatanud: lööd mind, haavad saab su tütreke. Ja nii juhtunudki: koju jõudes nägi mõisnik tütre näol veriseid piitsahaavu.

Irene von Maydell (1886-1895) oli Linnamäe mõisniku Baron Otto Wilhelm Eduard von Maydelli (1857-1923) tütar. On väidetud, et parun oli eesti juurtega. See versioon oli tuttav ka kohalike elanike seas, mistõttu mõisnikust räägiti ka kui lahkest vanahärrast.

Vambola Raudsepp,
kodu-uurija

❖ ❖ ❖ **Südamlik tänu kõigile, kes on teinud sel aastal oma liikmeannetuse! Liikmeannetusi saab teha koguduse kantseleis või pangalaekandega. Summa on annetaja otsustada.**

- SEB a/a EE981010402011463004, saaja: EELK Urvaste kogudus

- Swedbank a/a EE062200221010554707, saaja: EELK Urvaste Püha Urbanuse kogudus.

❖ ❖ ❖ **Koguduse kantselei on avatud pastoraadis teisipäeval, kolmapäeval ja pühapäeval kella 9.15-12. Koguduse õpetaja Üllar Salumetsa tel 5118271, e-posti aadress: urvaste@eelk.ee. Koduleht: www.eelk.ee/urvaste
Pastoraadis on müügil puusärgid, ristid, küünlad ja kalmupingid. Laenutame ka mõningaid invaabivahendeid.**

Koguduse kroonika 2023

- 22.01. Oikumeeniline palvus Antsla palvemajas.
- 19.02. Liikumispäev Urvastes.
- 24.02. Kaitseliit tähistas Eesti Vabariigi 105. aastapäeva Urvaste kirikus ja hiljem peeti piknik Uhtjärve ääres.
- 3.-4.03. Nõo koguduse lauluaager Antsla palvemajas.
- 6.03. Kogudus ostis traktori MTZ-82.
- 14.03. Kantselei kapp sai renoveeritud.
- 19.03. Kevadleeri kursuse algus.

2.04. Palmipuudepäeva, kirikuvanem **Hanno Uppini** ametisse õnnistamine.

- 5.04. Kuldre Põhikoolis kolm usuõpetuse tundi.
- 29.04. Urvaste pargi koristamistalgud.
- 4.05. Sinod Pindis.
- 6.-7.05. külalised Soomest.

21.05. **Leeripüha.**

- 27.05. Urbanipäeva laat.
- 4.06. Antsla palvemaja 98. aastapäev, lutlustas Jaak Pärnamägi.
- 6.06. Antsla muusikakooli kevadkontsert Urvaste kirikus.
- 10.06. Vennastekoguduse aastapäev Urvaste kirikus.
- 10.06. Võru praostkonna laulupäev „Õnnista meid” Räpinas.
- 13.06. Urvaste koguduse ja Laune koguduse sõpruslepingu sõlmimine.
- 23.06. Osula kalmistupüha.
- 24.06. Urvaste kalmistupüha.
- 26.06. Pühakodade - Urvaste, Antsla, Heimtali, Kraavi - filmimine.

- 1.07. Antsla vanadekodu juubel.
- 8.07. Kurenurme külaseltsi juubel.
- 9.07. Oikumeeniline Antsla kalmistupüha.
- 9.07. Heimtali kiriku aastapäev, külas oli õpetaja Toomas Nigola.
- 15.07. Orelikontserdi andis **Duncan Lord** Inglismaalt.

16.07. Kell 11 **leeripüha.**

16.07. Kell 14 **Piiskop Joel Luhamets** pühitses kiriku katuse ja **tähistati kiriku 610. sünnipäeva.**

30.07. **Leerimälestuspäev.**

- 6.08. Urvaste kogudust külastas Rapla kogudus.
- 18.08. Muinsuskaitsealane lastelaager Urvastes.
- 20.08. Osula II kalmistupüha
- 29.08. II Maailmasõjas võidelnud nõukogude sõdurite ümbermatmine Osula kalmistule.
- 11.-12.09. Lääne-Harju praostkonna külaskäik.
- 15.09. Uue hooaja esimene kooriproov.
- 24.09. Urvaste kirikut külastas Tartu Peetri kogudus ja õp Ants Tooming.
- 1.10. Urvaste kogudus külas Rapla kogudusel.
- 8.10. Lõikustänapüha, Urvaste kirikus fotonäitus koguduse elust.
- 28.10. Urvaste kirikuümbruse koristamistalgud.
- 2.11. Hingedepäeva palvus Antsla ja Urvaste kabelis.
- 5.11. **Koguduse koor tähistas 100. aastapäeva.**
- 23.11. Sulbi magasiadas Hingedeaeg.
- 3.12. Antsla kesklinnas kell 15.30 jõulukuusel tulede süütamine, kell 17 Järveres kuusel tulede süütamine.
- 4.12. Osula kooli adventijumalateenistus Heimtali kirikus, koolide ja lasteaia adventihommik.
- 19.12. Kuldre kooli jõulujumalateenistus Urvaste kirikus.

